

ד.א.א.ל.ז.ז.ר.ך

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: זהירות בדרכים [כב]

ז' אייר תשפ"ו 1622 (שנה לא')

ההפטרה: "ויחי דבר" (יחזקאל כ)

פרשת אזורי בות - קדושים

"..בצדק תשפוט עמיתך.. לא תלך רכיל בעמיקך.." (יט, טו-טז)

שואל ה"חפץ חיים" (שמירת הלשון שער התבונה פ"ד) מדוע נסמכה מצות "בצדק תשפוט עמיתך" ללא "לא תלך רכיל בעמך"? ומשיב כאשר אדם דן את חברו לכף זכות הוא לא יגיע לדבר בגנותו דברי רכילות ולשון הרע.

וכיצד יצליח לדונו לכף זכות, שהרי אנו במציאות היום יומית שלנו ממהרים להסיק מסקנות ולהרוץ את גורלו של השני מבלי לברר את כל העובדות לאשורן? עלינו להיות יותר מתונים וסבלניים לקורה סביבנו ולחשוב לפני שאנו מדברים כי למילים ומעשים שנעשו אין תמיד דרך חזרה... ונזכור! כמו שאנו רוצים שידונו אותנו לכף זכות כך ננהג כלפי אחרים.

בספר "מרכבו ארגמן" מובא סיפור כמה חייבים אנו לדון לכף זכות: יצחק נהג במהירות במכוניתו כיון שמיהר להגיע לעבודה בזמן. לפתע הגיחה לפניו מכונית שנסעה באיטיות והוא נאלץ להאט והחל לצפור תוך שהוא מאבד את סבלנותו. מפעם לפעם סטה הרכב מנתיב לנתיב מבלי לאותת והדבר העלה את חמתו מאוד והוא החל להשמיע בינו לבין עצמו שפע כינויים מעליבים על הנהג שלפניו, לבסוף סטה הלה ובלם בחדות את מכוניתו בשולי הדרך.

יצחק בלם אף הוא ויצא כועס מרכבו, אך משראה את פניו של הנהג נעצרו בפיו כל המילים שרצה להשמיע, פניו של הנהג היו שטופות בדמעות וגופו רעד מבכי, זעמו של יצחק התחלף ברחמים ודאגה כלפיו, "האם אינך חש בטוב ויש צורך להזעיק עזרה רפואית?", שאל, "לא, אין צורך, אך אשתי שוכבת בבית חולים ומצבה מסוכן וכעת אני חוזר מביקור אצלה", השיב. ניסה יצחק להרגיעו ככל יכולתו ועודדו במילים חמות ונפרד ממנו לשלום...

חוסר סבלנות הפסד לדורות!!!

השקפת היהדות

לפני כ- 3500 שנה יצא עם ישראל ממצרים כשהוא מוקף ניסים הן בעודם במצרים שהנחית הקב"ה על המצריים 10 מכות ואף בלכתם במדבר, מקום צייה ושממה, זכר למן שירד מן השמים, לבארה של מרים ולענני הכבוד שהגנו עליהם.

הם זוכים למעמד הר סיני וקבלת התורה ומשה עולה למרום לקבל את לוחות הברית ובינתיים הם מאבדים את סבלנותם שכתוב (שמות לב, א): "וירא העם כי ברשע משה לרדת מן ההר" ופונים בדרישה לאהרון הכהן "קום עשה לנו אלוהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו". התורה מגלה לנו ממה נבע חטאם? "כי ברשע" - לפי חשבונם איחר משה ב- 6 שעות וחוסר סבלנותם הביאה אותם לחטוא בחטא הנורא של חטא העגל ממנו אנו סובלים עד היום.

מביא על כך ה"מעם לועז": * לפני חטא העגל היו הבכורים של כל ישראל צריכים לעבוד בבית המקדש ככהנים וגרם החטא ונפטלו לעבודת הקורבנות ובמקומם נבחרו שבט לוי שלא השתתפו בחטא העגל. * בשעה ששבר משה את הלוחות הראשונים עקב החטא נגזרה הגזרה שיעסקו בתורה מתוך צער

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * שעון קיץ * לא לעיין בתפילה * שקיעה 7:21-7:17 * סוף זמן ק"ש 8:36-8:40
כניסת שבת: 6:57 יציאת שבת: 7:49 יציאת ש"ת: 8:38

ודוחק מרובה ויצטרכו לטרוח אחר מזונותיהם. *בלוחות הראשונים היתה סגולה מיוחדת שכל הלומד בהם אינו שוכח את תלמודו לעולם כמובא בגמרא (ערובין נד): "מאי דכתיב חרות על הלוחות", אלמלא לא נשתברו לוחות הראשונים לא נשתכחה תורה מישראל, האדם היה לומד פעם אחת והיה הלימוד שמור בזיכרונו לעולם. * רבים נהרגו בעוון החטא.

אך הקב"ה בכבודו ובעצמו "חינך" את בניו לצעוד בדרך הסבלנות שבאמצעותו יוכלו לתקן את שורש חטא העגל, הכיצי? התורה מאריכה הרבה וחוזרת שוב ושוב שמסעות בני ישראל במדבר וחניתם היו על פי ה' שכתוב (במדבר ט, כג): "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו" – כוון שיסוד חטא העגל נבע מפזיזות וחוטר סבלנות בעניין המסעות היו ישראל טעונים חבילות רבות ובכל חניה היו צריכים לפרוק הכל ואח"כ לחזור ולטעון מחדש, ולא ידעו מתי יהיה המסע הבא? ומתי החניה הבאה? וכל זאת כדי להשריש בהם את מידת הסבלנות.

למדים אנו מכאן כמה רעה היא הפזיזות ומה מאוד משתלמת מידת הסבלנות שבזכותה זוכה האדם לפעול מתוך תבונה ושיקול דעת ולא להיכשל בעוונות חמורים שתוצאותיהם מי ישרונו!?

ההבלגה שהצמיחה פרנסה..

מעשה שהיה

אני אברך, בסייעתא דשמיא הקמתי משפחה נפלאה ואני מודה לקב"ה על כל מה שנתן לנו ובפרט על הילדים המחונכים ויראי השם להם זכינו. חיתנתי שתי בנות וכן, לא בקלות אך הקב"ה עזר, ואז נכנס הבן הרביעי לשידוכים, ובסייעתא דשמיא התארס עם בת מצוינת ממשפחה מכובדת מאוד ורבת אמצעים, עשינו וורט וקבענו תאריך לאירוסין, חשנו כלפיהם הכרת הטוב על שנתנו מעל ומעבר למה שציפינו ולכן החלטנו שלפחות הזר שנשלח לאירוסין יהיה מכובד ביותר. הלכתי לחנות ידועה וטובה ומיד כשנכנסתי ראיתי זר מדהים ביופיו, "כמה זה?" שאלתי את בעל החנות. "2,000 ₪" השיב. הייתי המום מהמחיר, חשבתי קצת ואז החלטתי שעלי לעשות את ההשתדלות שלי ולשלוח זר מכובד "כמה אתה יכול ללכת לקראתי?" שאלתי ולאחר דין ודברים הסכים המוכר להוריד את הסכום ל-1,800 ₪, רשמתי את שמי וכתובתי ויצאתי. יום האירוסין הגיע, התייצבנו באולם חצי שעה לפני הזמן כדי לראות שהזר הגיע...

ראיתי אולם מפואר, מפות יוקרתיות, פרחים על השולחנות אך משהו אחד היה חסר: הזר שהזמנתי. התכוונתי להתקשר לחנות ובעצם נזכרתי ששכחתי לקחת קבלה ואין לי שום אסמכתא ששילמתי ולכן אין לי את מס' הטלפון של החנות, עשיתי בירור במודיעין של בזק ולאחר שקיבלתי את המספר חייגתי אך לא היה מענה, התחלתי להזיע, התקשרתי שוב ושוב אך תא קולי מעצבן ענה לי. חשבתי לעצמי: 'מה הם יגידו? שאני גם נצלן וגם קמצן, אני חייב לפתור את הבעיה'. התקשרתי לחבר שגר בסביבה וביקשתי ממנו: "תעשה טובה, קח מונית לכיוון החנות ותבדוק מה קורה שם", תוך 10 דק' הוא התקשר אלי ואמר: "החנות סגורה" ומסר לי מספר שאפשר להתקשר אליו במקרים דחופים. לאחר כמה צלצולים ענה לי מישור "הלו", "מה קורה? אני כבר באולם, מה עם הזר שלי?" זעקתי.

האיש לא הגיב, שניות ארוכות חלפו ואז הוא שאל: "מי אתה?", "אני מאולם ה'אופרה" שילמתי לך 1,800 ₪ אתמול". "תקשיב, אני לא מכיר אותך, בטח התבלבלת...". "אתה בעל החנות מרחוב...?", "כן, אבל אני לא יודע על איזה זר אתה מדבר". כעס גדול שטף אותי ואז הבנתי שלא יהיה זר לאירוסין, לא מפואר ואפילו לא זר דל, הייתי אובד עצות מה אעשה? "אתה לא יכול לעשות לי את זה, יש כאן אירוסין..." זעקתי אך השיחה נותקה. האורחים החלו להגיע ואני לא הייתי פנוי לקבלם, הייתי שקוע כולי בזר הפרחים ההוא. בצר לי התקשרתי לרב שלי וסיפרתי לו את הבעיה, הרב שתק דקה ארוכה ואח"כ אמר: "אגיד לך את האמת, אני מבין את הכאב, הצער והבושה שלך, אבל אנחנו בני תורה וצריכים לפעול ברוח התורה והמוסר, ולא להפעיל כוחות וקשרים כאלו ואחרים שאינם לרוח התורה, אתה עומד כעת בניסיון גדול מאוד, אני מציע לך שתגיד לקב"ה: אני עומד בניסיון ומבקש שהזכויות יגיעו לבני הזוג". למרות הקושי העצום שחשתי החלטתי לשמוע לעצתו, ניגשתי למשפחת הכלה ואמרתי שהזמנו זר מאוד יקר ובעל החנות טעה ולא שלח אותה, התנצלתי בפניהם והם קיבלו את זה בצורה יפה.

ב- 9:30 בערב הגיע הרב שלי לאולם, הוא ראה את השולחן המרכזי ריק מפרחים, חיבק אותי ואמר: "אני היחיד באולם שיודע מה אתה עובר, אני מאחל לך שבזכות הבלגתך יהיה בנין עדי עד לזוג הטרי וה' ישלם לך שכרך הטוב". האירוסין עברו, ביום שישי ששתי פעמי לבית הקברות "סגולה" בפתח תקוה, לרגל יום השנה לאחד מקרובי משפחתי שנפטר ערירי לפני שנים רבות ואני נוהג להביא מנין מתפללים לקברו לעילוי נשמתו. ערכנו את האזכרה וכולם התפורו אבל אני נשארת, הלכתי לעוד קבר שרציתי לפקוד, עמדתי ואמרתי תהילים, לפתע ראיתי שמגיעה הלוויה, היו שם 15 איש, החלטתי להצטרף למצוות הלוויה המת ובאופן טבעי הפכתי להיות "הרב" כי כולם מלבדי לא היו שומרי תורה ומצוות וליד הקבר ראיתי זר ענק שהם התכוונו להציב לאחר הקבורה.

לקראת סוף ההלוויה ניגשתי לבכור האחים ואמרתי לו: "אולי אתם לא יודעים אבל לשים זר על הקבר זה חוקת הגויים ולא רק שלא מועיל לנפטר, אלא גם מזיק לו". הוא אמר זאת לאחיו והם שאלו: "אז מה נעשה עם הזר?", "בערב שבת קודש של שבת בראשית יש בכל ביי"כ קידוש, תניחו את הזר בכיה"כ לשם נוי וזה יעשה נחת לנפטר", "אנחנו לא מכירים בתי כנסת, תיקח את הזר לאיזה ביי"כ שאתה רוצה", עשיתי כפי שביקשו. השבת חלפה, ביום ראשון החלטתי לגשת לחנות הפרחים לגבות את הכסף... כשהגעתי ראיתי שהיא סגורה ומודעת אבל ענקית היתה תלויה על דלת החנות, הסתכלתי על הכתובת וראיתי ש"השבעה" במרחק שני בניינים מהחנות. עליתי ומיד כשהגעתי זיהיתי את האנשים שישבו "שבעה", הם נעמדו לכבודי ואמרו: "אתה ניהלת לנו את ההלוויה", הייתי מופתע, מסתבר שהשתתפתי בהלווייתו של בעל החנות, "לא חשבתי שזה קשור להלוויה מיום שישי" אמרתי להם.

"אז למה הגעת לכאן? ומי נתן לך את הכתובת?", "תקשיבו, ערכנו לבן שלנו אירוסין, הזמנתי זר ולא קיבלתי אותו כפי שסוכם וביום שישי הגעתי לבית הקברות...", "רגע, אתה מהזר?" קטע אחד האחים את דברי "אבא שלי קיבל התקף לב ביום חמישי, הוא הגיע לתל השומר במצב קשה, המשפט האחרון שאמר לפני שנפטר היה: "תמצאו את זה שאני חייב לו 1,800 ₪ ותפצו אותו", לא הבנו על מה הוא מדבר והוא גם לא יכל להסביר כי לאחר מכן הוא איבד את הכרתו ונפטר כעבור מס' שעות".

כולנו היינו בהלם, הוא הוציא מכיסו 1,800 ₪ ומסר לי כשהוא מבקש: "תגיד שאין לך שום דבר על אבא שלי", "אין לי שום דבר על אבא שלך ואני מוחל על שהזר לא הגיע לאירוסין". אמרתי "כעת אני צריך לפצות אותך על עוגמת הנפש שהיתה לך, יש לי כבוד לאבא שלי, וזה מה שהוא ביקש" "תפצה אותו", ובלי קשר אני רוצה שמישהו ילמד תורה לעילוי נשמתו, אם תלמד תורה למענו אשלם לך בכל חודש סכום הגון". "זה בסדר, בכל מקרה אני אלמד בכולל בלי כסף", "אז תלמד בכולל שלך על אבא שלנו ואנחנו ניתן לך כל חודש 7,000 ₪ אחזקה, וכשתעייף תגיד לנו וניתן את זה למישהו אחר". אכן כן, בזכות ששמעתי לקול רבי והבלגתי זכיתי בס"ד לפרנס את משפחתי בנחת ולא בצער.

הלכות מידת הסבלנות[ב]

פינת ההלכה

א. מידת הסבלנות, היא יכולת האדם להיות מאופק, סבלן, רגוע ונינוח מול: אכזבה קשה, שאיפה שלא מומשה, ציפייה שהכזיבה, פגיעה אישית כאובה, סכסוך, התמודדות רוחנית או גשמית, מבלי לפעול בחופזה ולא למחר להכריע אלא לנהוג בסבלנות, באיפוק וקור רוח (פניני פרשת שבע גליון 135 הרה"ג אשר קובלסקי). ומידה זו נצרכת בכל תחומי החיים (פלא יועץ עי' סבלנות).

ב. הסבלנות היא היסוד לכל המידות הטובות (משל האצות על פיקי אצות כרז משה לוי עמ' שלח). **כגון:**
מידת הענווה- כדי להגיע אליה צריך לקנות את מידת הסבלנות.

הסבר: כתוב בתורה (במדבר יב, א): "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה" ופירש רש"י: שפל וסבלן. וכן מובא בגמרא (שבת לא): תנו רבנן לעולם יהא אדם ענוותן כהלל... ומביאה מקרה של שני בני אדם שניסו את סבלנותו של הלל בערב שבת.

מידת הנעם- כדי להתגבר עליה צריך לקנות את מידת הסבלנות כדי שיגלה איפוק וישאר רגוע ונינוח ולא יכעס (ס' כולל נילל מן הנעם עמ' 33). ועל זה הדרך במידות רבות נוספות.

ג. בכלל הסבלנות והאיפוק שיהיה אדם רגיל בשתיקה (בלא להגיב), כמו שאמרו חז"ל באבות (ג, יז): "כל ימי גדלותי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה", ועוד אמרו בגמרא (חולין כט). "מאי אומנותו של האדם בעולם הזה? ישים עצמו כאילם", ועוד נאמר באבות (ג, יב): "סייג לחכמה

שתיקה" (החפץ חיים בשמירת הלשון שער התבונה פ"ג).

ומוסיף ה"חפץ חיים" (סס): הרגיל בשתיקה ניצול מהרבה עבירות: מחניפות, ליצנות, לשון הרע שקרים וגידופים, כי כשאדם מחרף ומגדף אותו והוא עונוהו [במקום לנקוט בסבלנות ולשתוק] יוסיף לדבר בכפל כפלים. ונאמר(משלי יח, כא): "מוות וחיים ביד הלשון", כי האדם פועל בלשונו יותר מכל איבר אחר ולכן נבראו לאדם שתי עיניים, שתי אוזניים, ושני נחיריים אך פה אחד לומר לו שימעט בדיבור.

ד. מי שיש לו מידת הסבלנות בשמים מעריכים אותו והוא חשוב וממליצים עליו לפני הקב"ה לחיים טובים (ללא ש יוסף לגר"י ואעקני עמ' כב)

דוגמא ממעשה שהיה: מספרת הגמרא (תענית כא): אבא אומנא היה מקבל דרישת שלום משמים בכל יום, אביי בכל ערב שבת ורבא בכל ערב יום כיפור. חלשה דעתו של אביי שהיה מגדולי החכמים על כך שאבא אומנא שהיה רופא מקבל דרישת שלום יותר ממנו.

השיבו לו שאינו יכול להגיע למעלתו ולמעשיו של אבא אומנא. ומה היה עושה אבא אומנא? מקיז דם היה, וכל הנהגתו בעת שעשה את מלאכתו הייתה בדקדוק הלכה ואף לפני משורת הדין. שני מקומות נפרדים היו לו, ובהם היה מוציא דם למי שנזקק לכך. אחד מהם היה מיועד לגברים, והשני – לנשים. כאשר היה צריך להקיז דם לאישה היה משתמש בבגד מיוחד שבו היה רק נקב אחד קטן כדי שדרכו יקיז את הדם, וכך היה דואג שלא יראה את בשרן של הנשים, שמא יבוא לידי הרהור. לא רק בענייני צניעות היה נזהר כל כך, אלא גם בענייני ממון: את הכסף תמורת עבודתו לא היו האנשים משלמים לו ישירות אלא מניחים בכלי שהיה מונח בחוץ, כדי שאם יבוא אדם שאין בידו לשלם יוכל להיכנס ללא תשלום ולא תיגרם לו בושה. יתרה מזו: כאשר הגיעו אליו אנשים שלא הייתה ידם משגת לקנות אוכל כדי להשיב את נפשם אחרי הקזת הדם, היה נותן להם מכספו. גם כאשר בא אליו תלמיד-חכם לא רצה אבא אומנא לקחת ממנו תשלום.

פעם אחת שלח אביי שני תלמידי-חכמים כדי לנסות את אבא אומנא ולבדוק את מעשיו: השניים הגיעו לביתו, והוא הגיש להם דברי מאכל ומשקה וגם הכין להם מקום לישון: הוא קיפל מצעי צמר זה על גבי זה, והכין מהם מצע נוח לשינה. בבוקר נטלו החכמים את המצעים שישנו עליהם ולקחו אותם אל השוק. בשוק פגשו את אבא אומנא וביקשו ממנו להעריך את שווי המצעים שבידיהם. "כך וכך הם שווים", אמר אבא אומנא.

אמרו לו: "ואולי הם שווים יותר?"

אמר להם: "אני קניתי אותם תמורת הסכום שציינתי".

אז אמרו לו החכמים: "המצעים, שלך הם. ועתה, אנא, ספר לנו במה חשדת בנו כשראית שהם בידינו? מה חשבת?" נענה אבא אומנא ואמר: "חשבתני לעצמי כי נדמנה לכם מצוות פדיון שבויים, ואתם זקוקים לכסף בעבורה, ומכיוון שאתם מתביישים לבקש ממני, לקחתם את המצעים". רצו החכמים להחזיר לו את המצעים, כי הרי מלכתחילה לקחו אותם רק כדי לנסותו, אך אבא אומנא סירב: "הרי כשלקחתם אותם גמתי בדעתי שיהיו לצדקה, ולכן לא אקח אותם בחזרה", הסביר להם.

אלו היו מעשיו הטובים של אבא אומנא, שבזכותם זכה לבת קול יום-יום.

.... אם נשים לב אביי שלח לבדוק את מידת הסבלנות של אבא אומנא, וזו היתה גדולתו שהיה סבלן ולא הקניט את תלמידי החכמים אלא דן אותם לכף זכות. מכאן הבין אביי מדוע זכה אבא אומנא לקבל דרישת שלום בכל יום מן השמים...

ה. אדם שהוא בעל סבלנות יזכה תמיד לנחת ושמחה ויהיה ניצול מצרות ואסונות הפוקדות את בני האדם מידי ים ביומו (קובץ גליונות מהר"ח ניוחה תשע"ו עמ' 16 לגר"י אבוהאירא).

הסבר: דוד המלך ע"ה מציין ומשבח את מידת הסבלנות באומרו (תהילים קמ"ד, יד): "אלופינו מסובלים אין פרץ ואין יוצאות ואין צווחה ברחובותינו" – דהיינו האלופים של ישראל הם האנשים שיש להם מידת הסבלנות ואם יש סבלנות אז אין פרצות (צרות ואסונות) ואין צווחה, אלא נחת ושמחה (קובץ הג"ל, מעס לועז סס).

להעיר ולעורר: שנה זו הינה שנה רביעית לשמיטה, דבר שמחייב לקיים מצות "ביעור מעשרות" בערב יו"ט אחרון של פסח (ש"ע יו"ד סי' קל"ג-קמ"א) ומי שלא עשה כן יעשה זאת היום (יום חול) ונלא הגדה לגר"צ כדורי ח"א פ"א כ"א סי' פסקי הלכות לגר"א וגשל פ"א סי', הגדה של פסח לז"א מצליח עמ' 29) היינו מי שמנהל בעצמו "מטבע" לפדיון מעשר שני ורביעי צריך לחלל את כל הפרוטות שבמטבע שברשותו על דבר מאכל ששווה לפחות פרוטה (28.61 אגורות) ולהשמיד את דבר המאכל הזה לדוגמא: יכול לקחת 6 כפות סוכר גדושות ולומר שכל הפרוטות ש"במטבע" שברשותו מחוללים על סוכר זה ושופך את הסוכר במים לאבדון (אזן פינה ח"צ לגר"צ בן ציון יו"ד סי' קל"ג, הגדה של פסח לז"א מצליח עמ' 28) (המטבע מתרוקן ויכול לחלל עליו מחדש).

העלון מוקדש לעילוי נשמת רבקה נעמי בת פלילה ע"ה שפוקדתה ב' שבט ת.נ.צ.ב.ה

לעלון דרוש מפיץ בהתנדבות לחלק את העלון בחלק מבתי הכנסת באזור ב' אשדוד מידי שבוע

טל': 08-8644452 **אתר העלון:** alonhaihud.co.il **דוא"ל:** haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מסי' חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46